Юлія ШЕВЧУК,
здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
Вінницького торговельно-економічного інституту
Державного торговельно-економічного університету (м. Вінниця)
e-mail: yuljasjachevchuk08@gmail.com

Науковий керівник:
Ольга МАЦЕРА,
старший викладач
Вінницького торговельно-економічного інституту
Державного торговельно-економічного університету (м. Вінниця)

ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ЧЕРЕЗ У МУЗИКУ ТА ПІСНІ

Англомовні пісні дають можливість одночасно працювати з вимовою, лексикою, граматикою та сприйняттям мови на слух, причому нові слова звучать не окремо, а в певній ситуації, разом з інтонацією та емоціями. Ритм і мелодія допомагають утримувати в пам'яті фрази, які при звичайному заучуванні можуть швидко забуватися. Пісню можна слухати багато разів без відчуття, що одна й та сама вправа постійно повторюється. При цьому важливий сам вибір матеріалу: композиція має відповідати рівню студентів, містити зрозумілу вимову, корисну лексику та нормальний темп. Для навчальної роботи краще підходить не випадкова популярна пісня, а така, з якою можна зробити кілька різних завдань – від розпізнавання слів на слух до обговорення змісту.

Ефективність такого підходу перевірялася на 51 старшокласнику, яких поділили на експериментальну та контрольну групи. На початку високий рівень аудитивної компетентності мали 20 % учасників експериментальної групи та 18 % контрольної. Після роботи з англомовними піснями частка учнів із високим рівнем в експериментальній групі зросла до 38 %, тоді як у контрольній – до 23 %. Найпомітнішою була зміна низького рівня: в експериментальній групі він скоротився з 44 % до 12 %, тобто на 32 відсоткові пункти, тоді як у контрольній – з 45 % до 40 % [5, с. 1370]. Для занять використовували композицію Ed Sheeran і Justin Bieber «I Don't Care». Учні спочатку прогнозували зміст за назвою та ключовими словами, потім слухали композицію, співвідносили почуте із зображеннями, відповідали на питання, визначали true/false, заповнювали пропуски, а в

кінці створювали діалог та переказували зміст. Такий набір завдань показує, що пісня може займати повноцінну частину заняття, а не просто звучати наприкінці для розваги.

Ще одна зручна методика будується за схемою «до прослуховування – під час прослуховування – після прослуховування». До першого прослуховування можна дати 5–7 слів із тексту та попросити припустити, про що буде композиція. Під час другого – вставити пропущені слова, знайти конкретну граматичну конструкцію або відзначити правильні твердження. Уже після прослуховування матеріал переходить у говоріння та письмо. Наприклад, для пісні Bruno Mars «Count on Me» пропонуються вирази count on somebody, be there for somebody, a shoulder to cry on, be lost in the dark. Студенти пояснюють їх, складають власні речення, обговорюють дружбу в групах по 3–4 особи, а потім можуть написати мініесе на 8–10 речень. Є й більші завдання – створити субтитри до 8–10 ключових рядків або записати груповий подкаст тривалістю 3–4 хвилини, використовуючи 5–7 нових виразів [4, с. 136].

Такий формат добре працює і з граматикою. У «Count on Me» можна окремо знайти конструкції If + Present, will + Verb, а потім переробити їх із When або створити власні приклади. Інший варіант – взяти один куплет і змінити граматичний час, перетворити твердження на запитання або замінити will на might чи could. Граматика тоді не виглядає як набір відірваних речень, тому що зміна форми одразу впливає на зміст і настрій композиції. Після цього студенти можуть порівняти оригінальний та змінений варіанти і пояснити, що саме змінилося.

Для складнішого рівня пісню можна використовувати ще й для перекладу. У кіно-мюзиклі «Wicked» пісні передають значну частину сюжету, тому перекладачеві потрібно одночасно зберігати зміст, ритм, мелодійність і природність українського тексту. Наприклад, у «Defying Gravity» англійська фраза передається не буквально, а перебудовується так, щоб працювати в музичному контексті. У «Popular» також використовуються контекстуальні заміни, коли буквальний відповідник поступається варіанту, який краще відповідає ритму та ситуації [1, с. 37]. Для студента це можна перетворити на практичне завдання: спочатку зробити буквальний переклад двох-трьох рядків, потім спробувати зберегти ритм, а після цього порівняти свій варіант із професійним дубляжем.

Так одночасно опрацьовуються лексика, значення слова в контексті та різниця між дослівним і природним перекладом.

Цікавий матеріал дають і пісні, де мова пов'язана з культурою, міфологією або певною субкультурою. У сучасних рок-композиціях один і той самий образ може набувати зовсім різних значень залежно від виконавця та сюжету. Для аналізу можна використовувати, наприклад, «Flight of the Ravens» гурту Brothers of Metal, «The Blackest Crow» Megadeth, «Yellow Raven» Scorpions, «There's a Crow on the Barrow» Falconer або композиції Blind Guardian [2]. Тут завдання вже не обмежується перекладом слова raven чи crow. Можна зібрати словосполучення навколо одного образу, порівняти його значення у двох композиціях, визначити емоційне забарвлення та подивитися, як текст створює власний культурний або міфологічний світ. Така робота більше підходить студентам із рівнем B1–B2, коли базової лексики вже достатньо для аналізу змісту.

Не кожна відома композиція однаково зручна для навчання. Надто швидкий темп, нечітка вимова, велика кількість сленгу або дуже складні культурні натяки можуть зробити прослуховування майже марним. Для студентів немовних спеціальностей доцільніше підбирати матеріал із повторюваними фразами, чіткою артикуляцією та темою, яку можна продовжити в обговоренні. Пісні можуть знижувати страх помилки й мовну тривожність, оскільки робота проходить у більш емоційно комфортному форматі. Водночас саме прослуховування без завдань ще не означає навчання. Якщо просто увімкнути композицію, більшість уваги піде на мелодію, а незнайомі слова так і залишаться незрозумілими.

Практичну модель роботи можна побудувати навіть на одному занятті. Спочатку подається назва композиції та 5 ключових слів, далі студенти прогнозують тему. Під час першого прослуховування визначається загальна ідея, під час другого – заповнюються пропуски або вибираються правильні слова. Потім виділяються 5–7 корисних словосполучень, з ними складаються власні речення, а завершенням стає короткий діалог або обговорення.

Для сильнішої групи можна додати переклад, власний куплет чи невеликий подкаст. Використовувати пісенний матеріал лише як «нагороду» наприкінці заняття недоцільно, тому що лексичні, граматичні й

фразеологічні конструкції можуть бути повноцінною частиною основної роботи [3, с. 664].

Музика також допомагає тренувати те, що складно відпрацьовувати тільки за підручником – інтонацію, зв'язне мовлення і природний ритм англійської. Коли одна й та сама фраза кілька разів повторюється разом із мелодією, легше запам'ятовується наголос і звучання цілої конструкції. При цьому студент чує не окреме слово, а його зв'язок із сусідніми словами. Саме тому пісні можуть бути корисними і на початковому, і на вищому рівні, але завдання повинні відрізнятися. На A1–A2 доречні пропуски, повторення слів і прості питання до змісту, на B1–B2 – фразеологізми, дискусії, переклад, переказ і граматичні трансформації, а на більш високому рівні – культурний або стилістичний аналіз.

Пісенний матеріал найбільше дає результат тоді, коли музика не відділяється від конкретної мовної роботи. Дані експерименту з аудіюванням показали зростання частки учнів із високим рівнем із 20 % до 38 % та різке скорочення низького рівня, а практичні моделі з «Count on Me», «I Don't Care», «Bang Bang» чи композиціями з «Wicked» показують, наскільки різними можуть бути завдання. Одну пісню можна використати для аудіювання, другу – для граматики, третю – для перекладу або культурного аналізу. Саме така робота робить музику не фоновою розвагою, а реальним матеріалом для розширення словникового запасу, покращення вимови, розуміння англійської на слух і більш впевненого використання мови.

Список використаних джерел:

1. Герасименко О., Павловська М. Застосування перекладацьких трансформацій у процесі перекладу англомовних пісень в мюзиклах (на матеріалах американського кіно-мюзиклу «Чародійка»). *Науковий вісник Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. Серія: Германська філологія*. 2025. № 852. С. 33–43. URL: https://journals.chnu.edu.ua/gp/article/view/764 (дата звернення: 10.10.2026).

2. Колесник О. Ворон у міфі та мові. Частина 2: когнітивно-семіотичний аналіз сучасних англомовних пісень рок-виконавців. *Науковий вісник Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. Серія:*

Германська філологія. 2026. № 858–859. С. 108–124. URL: https://journals.chnu.edu.ua/gp/article/view/1119 (дата звернення: 10.10.2026).

3. Лялько С. В. Актуалізація використання англомовних пісень на заняттях англійської мови та сучасні методи роботи з аудиторією у ВНЗ. *Грааль науки*. 2025. № 51. С. 662–670. URL: https://www.researchgate.net/publication/410134521_AKTUALIZACIA_VIKORISTANNA_ANGLOMOVNIH_PISEN_NA_ZANATTAH_ANGLIJSKOI_MOVI_TA_SUCASNI_METODI_ROBOTI_Z_AUDITORIEU_U_VNZ (дата звернення: 10.10.2026).

4. Татарін В. П. Використання пісенного матеріалу для подолання бар'єрів у навчанні англійської мови студентів немовних спеціальностей. *Інноваційна педагогіка*. 2025. Вип. 90. С. 132–138. URL: https://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2025/90/27.pdf (дата звернення: 10.10.2026).

5. Юмрукуз А. А., Фокша О. М. Використання пісенного матеріалу для розвитку аудитивної компетентності учнів. *Актуальні питання у сучасній науці*. 2025. № 11 (41). С. 1362–1372. URL: https://perspectives.pp.ua/index.php/sn/article/view/31827 (дата звернення: 10.10.2026).